

I

(Resoluties, aanbevelingen en adviezen)

AANBEVELINGEN

RAAD

AANBEVELING VAN DE RAAD

van 15 februari 2016

betreffende de integratie van langdurig werklozen op de arbeidsmarkt

(2016/C 67/01)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 292, juncto artikel 148, lid 2,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) In de Unie steeg het werkloosheidscijfer na de financiële en economische crisis van 2008-2009 tot een record-hoogte. Momenteel daalt het, maar de langdurige werkloosheid is nog steeds zeer hoog. De langdurige werkloosheid raakt elke lidstaat in verschillende mate, met name omdat de crisis niet overal even hard heeft toegeslagen en de macro-economische situatie, de economische structuur en het functioneren van de arbeidsmarkt per lidstaat verschillen.
- (2) Na jaren van matige groei en weinig nieuwe werkgelegenheid trof de langdurige werkloosheid — door Eurostat omschreven als het aantal mensen zonder werk die al minstens een jaar lang actief op zoek zijn naar werk — in 2014 meer dan twaalf miljoen mensen, ofwel 5 % van de actieve bevolking van de Unie; van hen was 62 % ten minste twee jaar onafgebroken werkloos.
- (3) Langdurige werkloosheid raakt niet alleen de betrokkenen, maar verlaagt ook het groeipotentieel van de economieën van de Unie, vergroot het risico op sociale uitsluiting, armoede en ongelijkheid en drukt op de begrotingen van de sociale diensten en de overheid. Langdurige werkloosheid leidt tot inkomensverlies, afname van vaardigheden, een hogere incidentie van gezondheidsproblemen en toenemende armoede onder gezinnen.
- (4) Het meest kwetsbaar voor langdurige werkloosheid zijn mensen met weinig vaardigheden of kwalificaties, onderdanen van derde landen, personen met een handicap en minderheden in een achterstandspositie, zoals de Roma. Het voorheen uitgeoefende beroep speelt ook een belangrijke rol, omdat in sommige landen de sectorale en conjuncturele factoren bij hardnekkige langdurige werkloosheid een belangrijke rol spelen.
- (5) Elk jaar stopt bijna een vijfde van de langdurig werklozen in de Unie die nog geen baan hebben gevonden met zoeken en stroomt uit naar inactiviteit. Doordat vaak meerdere barrières van uiteenlopende aard integratie op de arbeidsmarkt in de weg staan, is een aanpak op maat en gecoördineerde dienstverlening noodzakelijk.
- (6) Langdurig werklozen zijn goed voor de helft van het totale aantal werklozen in de Unie, maar vertegenwoordigen minder dan een vijfde van de deelnemers aan actieve arbeidsmarktmaatregelen. Dit betekent dat slechts een klein deel van de langdurig werklozen (gemiddeld 24 %) in aanmerking komt voor een werkloosheidsuitkering.
- (7) Investerings in menselijk kapitaal moeten beter en efficiënter worden gemaakt, zodat meer mensen nuttige en relevante vaardigheden en competenties kunnen verwerven, het tekort aan vaardigheden wordt aangepakt en de basis wordt gelegd voor een soepele overgang van opleiding naar werk en voor blijvende inzetbaarheid. Verbetering van de prestaties en de relevantie van onderwijs en opleiding zal helpen het aantal nieuwe werklozen te verminderen. In dit verband moet worden gestreefd naar modernisering van de onderwijs- en opleidingsstelsels in overeenstemming met het Europees semester, de conclusies van de Raad van 12 mei 2009 betreffende het strategisch kader voor Europese samenwerking op het gebied van onderwijs en opleiding (ET 2020) ⁽¹⁾ en Aanbeveling 2006/962/EG van het Europees Parlement en de Raad van 18 december 2006 inzake sleutelcompetenties voor een leven lang leren ⁽²⁾.

⁽¹⁾ PB C 119 van 28.5.2009, blz. 2.⁽²⁾ PB L 394 van 30.12.2006, blz. 10.

- (8) Met het oog op de ontwikkeling van een gecoördineerde strategie voor werkgelegenheid roepen de richtsnoeren van 2015 voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten ⁽¹⁾ ertoe op de langdurige en structurele werkloosheid sterk te verminderen door middel van integrale, elkaar versterkende strategieën, die onder andere gepersonaliseerde actieve steun voor terugkeer op de arbeidsmarkt omvatten.
- (9) Hoewel de lidstaten bevoegd blijven om die arbeidsmarktmaatregelen te kiezen die het best passen bij hun individuele situatie, roepen de richtsnoeren de lidstaten ertoe op de inzetbaarheid te bevorderen door in menselijk kapitaal te investeren met behulp van doeltreffende en efficiënte onderwijs- en opleidingsstelsels die de vaardigheden van de beroepsbevolking aanscherpen. Verder worden de lidstaten uitdrukkelijk opgeroepen systemen van werkplekleren zoals duaal leren aan te moedigen en beroepsopleidingen te verbeteren. Meer in het algemeen moeten de lidstaten rekening houden met de flexicuritybeginselen en de actieve arbeidsmarktmaatregelen versterken door vergroting van hun effectiviteit, doelgerichtheid, actieve benadering, toepassingsgebied en wisselwerking met inkomenssteun en sociale dienstverlening.
- (10) De in deze aanbeveling voorgestelde acties moeten volledig verenigbaar zijn met de landenspecifieke aanbevelingen in het kader van het Europees semester en de uitvoering ervan moet volledig in overeenstemming zijn met de voorschriften van het stabiliteits- en groeipact.
- (11) Bij Aanbeveling 2008/867/EG van de Commissie van 3 oktober 2008 over de actieve inclusie van degenen die van de arbeidsmarkt zijn uitgesloten ⁽²⁾ wordt een geïntegreerde totaalstrategie uitgetekend voor de actieve inclusie van personen die van de arbeidsmarkt zijn uitgesloten, waarin adequate inkomenssteun, inclusieve arbeidsmarkten en toegang tot hoogwaardige diensten worden gecombineerd. Bedoeling is degenen die in staat zijn te werken gemakkelijker naar duurzame, hoogwaardige arbeidsplaatsen toe te leiden en hen voldoende middelen te geven om in waardigheid te leven.
- (12) Het Europees Sociaal Fonds is het belangrijkste financiële instrument van de Unie voor het aanpakken van de langdurige werkloosheid. Voor de periode 2014-2020 hebben de lidstaten veel geld uitgetrokken voor de ondersteuning van de integratie van langdurig werklozen op de arbeidsmarkt. Andere fondsen, zoals het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling en het Europees Landbouwfonds voor plattelandontwikkeling, kunnen ook een aanvulling vormen op de maatregelen die worden gefinancierd uit het Europees Sociaal Fonds conform de toewijzingen voor de desbetreffende investeringsprioriteiten voor 2014-2020, met name door het ondersteunen van banencreatie en de modernisering van de openbare arbeidsvoorzieningsdiensten, beroepsopleiding, opleiding in vaardigheden en een leven lang leren. In dit kader dient tijdens toekomstige besprekingen hierover te worden nagegaan hoe de integratie op de arbeidsmarkt van langdurig werklozen verder kan worden bevorderd.
- (13) In de aanbeveling van de Raad van 20 december 2012 betreffende de validatie van niet-formeel en informeel leren ⁽³⁾ wordt opgeroepen tot actie om personen de gelegenheid te bieden te laten zien wat zij buiten de formele onderwijs- en opleidingsstelsels om hebben geleerd.
- (14) In de conclusies van de Europese Raad van 14-15 maart 2013 wordt benadrukt dat het aanpakken van de werkloosheid de belangrijkste maatschappelijke uitdaging is en dat het van essentieel belang is de langdurige werkloosheid te verminderen en te zorgen voor de volledige participatie van oudere werknemers.
- (15) De langdurige werkloosheid wordt door het Europees Parlement als een belangrijke belemmering voor groei gezien.
- (16) Er moet meer worden gedaan voor de integratie op de arbeidsmarkt van degenen die het zwaarst worden getroffen door langdurige werkloosheid, met inachtneming van de praktijken op nationaal niveau. Daarnaast moeten meer mensen zich inschrijven bij arbeidsvoorzieningsdiensten en andere bevoegde instanties, om het bereik van ondersteunende maatregelen te vergroten. Landen met veel ingeschreven langdurig werklozen kunnen voorrang geven aan degenen die reeds zijn ingeschreven.
- (17) Een preventieve aanpak zou gunstig zijn qua doelmatigheid en doeltreffendheid. Preventieve en activeringsmaatregelen die vooral zijn toegespitst op het begin van de periode van werkloosheid moeten worden geïntensiveerd en indien nodig aangevuld. Specifieke maatregelen voor ingeschreven langdurig werklozen moeten uiterlijk na 18 maanden werkloosheid worden genomen, omdat de steunregelingen en diensten voor deze specifieke groep in een groot aantal lidstaten op dat moment veranderen.
- (18) Gepersonaliseerde steunmaatregelen voor langdurig werklozen moeten de obstakels aanpakken die ten grondslag liggen aan langdurige werkloosheid; daarom is het nodig de eerste, bij de inschrijving gemaakte, beoordeling te actualiseren en aan te vullen. Op deze manier zullen langdurig werklozen hun weg vinden naar ondersteunende diensten die voldoende op persoonlijke behoeften zijn afgestemd, zoals schuldhulpverlening, rehabilitatie, sociale ondersteuningsdiensten, zorgdiensten, integratie van migranten en hulp bij huisvesting en vervoer, die erop gericht zijn belemmeringen voor het vinden van een baan weg te nemen en hen in staat te stellen duidelijke doelstellingen te bereiken die leiden tot werk.

⁽¹⁾ Besluit (EU) 2015/1848 van de Raad van 5 oktober 2015 betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten voor 2015 (PB L 268 van 15.10.2015, blz. 28).

⁽²⁾ PB L 307 van 18.11.2008, blz. 11.

⁽³⁾ PB C 398 van 22.12.2012, blz. 1.

- (19) De betrokkenheid van werkgevers bij de integratie van langdurig werklozen is essentieel en moet worden ondersteund door specifieke dienstverlening door de arbeidsvoorzieningsdiensten, in combinatie met gerichte financiële prikkels en betrokkenheid van de sociale partners. Een sterkere betrokkenheid van de werkgevers, aangevuld met maatregelen om meer banen te scheppen in de economie, kunnen integratiemaatregelen nog doeltreffender maken.
- (20) Recente beleidsinitiatieven zoals de Aanbeveling van de Raad van 22 april 2013 tot invoering van een jongerengarantie⁽¹⁾ roepen op tot het werken in partnerschappen als nieuwe methode voor de uitvoering van het werkgelegenheids- en sociaal beleid. Gecoördineerde dienstverlening is van cruciaal belang, met name in lidstaten waar de verschillende soorten hulp aan langdurig werklozen verdeeld zijn over de openbare arbeidsvoorzieningsdiensten, sociale instanties en de lokale overheid.
- (21) De overeenkomsten dienen aan te sluiten op de individuele situatie van de langdurig werkloze, een gedetailleerd pakket te omvatten van de nationaal beschikbare gepersonaliseerde maatregelen (zoals die betreffende de arbeidsmarkt, onderwijs, opleiding en sociale dienstverlening) die hem moeten steunen en in staat stellen om specifieke tekortkomingen voor het vinden van werk te overwinnen. Dergelijke overeenkomsten moeten doelen, tijdschema's, de verplichtingen van de langdurig werkloze en het aanbod van de dienstverlener/dienstverleners aangeven, alsmede de beschikbare integratiemaatregelen.
- (22) Bij de in deze aanbeveling voorgestelde maatregelen moet rekening worden gehouden met de diversiteit van de lidstaten en hun verschillende uitgangspunten wat betreft de macro-economische situatie, de omvang en de toename of afname van de langdurige werkloosheid, de institutionele structuur, de regionale verschillen en de capaciteit van de diverse spelers op de arbeidsmarkt. Die acties moeten de beleidsaanpak die momenteel in veel lidstaten wordt gehanteerd, aanvullen en versterken, met name door het invoeren van flexibele elementen zoals de gepersonaliseerde benadering en gecoördineerde dienstverlening, en door het betrekken van de werkgevers.
- (23) Deze aanbeveling eerbiedigt, versterkt en verbetert de grondrechten, met name de grondrechten die zijn vastgelegd in de artikelen 29 en 34 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie,

BEVEELT AAN DAT DE LIDSTATEN:

Steun verlenen aan de inschrijving van werkzoekenden en het beter afstemmen op de arbeidsmarkt van integratiemaatregelen, onder meer middels een nauwere band met de werkgevers.

Ingeschreven langdurig werklozen een individuele beoordeling verstrekken.

Langdurig werklozen uiterlijk wanneer zij 18 maanden werkloos zijn een specifieke herintegratieovereenkomst aanbieden. Voor de doeleinden van deze aanbeveling wordt onder „herintegratieovereenkomst” een schriftelijke overeenkomst verstaan tussen een ingeschreven langdurig werkloze en een centraal contactpunt, met als doel de overgang van de betrokkene naar werk te vergemakkelijken.

Daartoe is het zaak:

Inschrijving

- (1) De inschrijving van werkzoekenden bij een arbeidsvoorzieningsdienst te bevorderen, met name door de voorlichting over het beschikbare steunaanbod te verbeteren.

Individuele beoordeling en aanpak

De arbeidsvoorzieningsdiensten verlenen, samen met andere partners die de integratie op de arbeidsmarkt ondersteunen, de betrokkenen individueel advies.

- (2) Ervoor te zorgen dat ingeschreven langdurig werklozen uiterlijk na 18 maanden werkloosheid een grondige individuele beoordeling en begeleiding krijgen. Bij de beoordeling moet aandacht worden geschonken aan hun inzetbaarheid, obstakels voor het vinden van werk en gedane pogingen om werk te vinden.
- (3) De ingeschreven langdurig werklozen te informeren over vacatures en de beschikbare steun in verschillende economische sectoren, en in voorkomend geval in verschillende regio's en andere lidstaten, met name via het Europees netwerk van arbeidsvoorzieningsdiensten (EURES).

⁽¹⁾ PB C 120 van 26.4.2013, blz. 1.

Herintegratieovereenkomsten

Ingeschreven langdurig werklozen die niet onder de jongerengarantie vallen, krijgen uiterlijk wanneer zij 18 maanden werkloos zijn, een herintegratieovereenkomst aangeboden. De overeenkomst omvat ten minste een individueel werkbeoordelingsaanbod en de aanwijzing van één contactpunt.

- (4) De specifieke behoeften van ingeschreven langdurig werklozen te bepalen door middel van een herintegratieovereenkomst die relevante diensten paart aan maatregelen die door verschillende organisaties worden aangeboden.
 - a) De overeenkomst inzake arbeidsintegratie moet de uitdrukkelijke doelstellingen, het tijdpad en de verplichtingen van de ingeschreven langdurig werkloze gedetailleerd beschrijven (zoals actief naar een baan op zoek gaan, passend werk aanvaarden, onderwijs of een opleiding volgen en deelnemen aan bij- en omscholings- of werkgelegenheidsmaatregelen).
 - b) Die overeenkomst moet eveneens het aanbod van de dienstverlener(s) aan de langdurig werklozen getailleerd omschrijven. Afhankelijk van beschikbaarheid in de lidstaten en van de individuele omstandigheden van de ingeschreven langdurig werklozen kan de overeenkomst inzake arbeidsintegratie betrekking hebben op arbeidsbemiddeling en ondersteuning van werkenden, validatie van niet-formeel en informeel leren, rehabilitatie, advisering en begeleiding, onderwijs, beroepsonderwijs en -opleiding, werkervaring, sociale steun, voorschoolse educatie en opvang, gezondheidszorg en langdurige zorg, schuldhulpverlening en huisvestings- en vervoerstoelag.
 - c) De overeenkomst inzake arbeidsintegratie moet regelmatig worden getoetst aan veranderingen in de individuele situatie van ingeschreven langdurig werklozen en zo nodig aangepast om de overgang van de betrokkene naar werk te vergemakkelijken.
- (5) De nodige voorzieningen te treffen om te zorgen voor continuïteit en één contactpunt aanwijzen, belast met de ondersteuning van ingeschreven langdurig werklozen door een gecoördineerd dienstenaanbod dat werkgelegenheids- en sociale diensten omvat. Dit contactpunt kan worden gebaseerd op een raamwerk van interinstitutionele coördinatie en/of worden aangewezen binnen de bestaande structuren.

Een vlotte en veilige doorgifte van relevante informatie over individuele beoordelingen en de steun verleend aan ingeschreven langdurig werklozen tussen dienstverleners te faciliteren conform de wetgeving inzake gegevensbescherming, en daarbij te zorgen voor de continuïteit van de dienstverlening.

Een betere verspreiding van informatie over vacatures en opleidingsmogelijkheden aan de betrokken dienstverleners mogelijk te maken en ervoor te zorgen dat deze informatie de langdurig werklozen bereikt.

Nauwere banden met werkgevers

- (6) Partnerschappen aan te moedigen en te ontwikkelen tussen werkgevers, sociale partners, arbeidsvoorzieningsdiensten, overheden, sociale diensten en aanbieders van onderwijs en opleidingen voor de verlening van diensten die beter tegemoetkomen aan de behoeften van het bedrijfsleven en de ingeschreven langdurig werklozen.
- (7) Diensten voor werkgevers te ontwikkelen — bijvoorbeeld de screening van vacatures, arbeidsbemiddeling, begeleiding en opleiding op de werkplek en steun na aanvang van het dienstverband — om de herintegratie van ingeschreven langdurig werklozen op de arbeidsmarkt te vergemakkelijken.
- (8) Alle financiële stimuleringsmaatregelen te concentreren op regelingen die de integratie op de arbeidsmarkt ondersteunen (bijvoorbeeld subsidies voor het aannemen van personeel en verlaging van socialezekerheidsbijdragen om het banenaanbod voor ingeschreven langdurig werklozen te vergroten),

BEVEELT AAN DAT DE LIDSTATEN EN DE COMMISSIE:

Beoordeling en toezicht

- (9) In het Comité voor de werkgelegenheid, in nauwe samenwerking met het Comité voor sociale bescherming, wat de sociale diensten en de inkomensverschaffing betreft, de uitvoering van deze aanbeveling monitoren, via het multilaterale toezicht in het kader van het Europees semester en via het gezamenlijk evaluatiekader van indicatoren. Met behulp van de monitoring moet kunnen worden nagegaan in hoeverre de ingeschreven langdurig werklozen heringetreden zijn, of hun integratie op de arbeidsmarkt duurzaam is en hoe de herintegratieovereenkomsten zijn gebruikt. Het Europese netwerk van openbare arbeidsvoorzieningsdiensten dient aan dit toezicht bij te dragen.

- (10) De beoordeling aanmoedigen van de prestaties van de openbare arbeidsvoorzieningsdiensten met betrekking tot de integratie van ingeschreven langdurig werklozen op de arbeidsmarkt, alsmede de uitwisseling van ervaringen en goede praktijken in het kader van het benchlearningproces van het uit hoofde van Besluit nr. 573/2014/EU van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014 betreffende nauwere samenwerking tussen openbare diensten voor arbeidsvoorziening (ODA's) ⁽¹⁾ opgerichte Europese netwerk van openbare diensten voor arbeidsvoorziening.
- (11) Samenwerken om optimaal gebruik te maken van de Europese structuur- en investeringsfondsen — met name het Europees Sociaal Fonds, het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling en het Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling — in overeenstemming met de relevante investeringsprioriteiten voor de programma's 2014-2020,

BEVEELT AAN DAT DE COMMISSIE:

- (12) Vrijwillige initiatieven en allianties van bedrijven die bij de duurzame integratie van langdurig werklozen op de arbeidsmarkt betrokken zijn, steunt en coördineert.
- (13) Steun verleent aan sociale-innovatieprojecten om langdurig werklozen op de arbeidsmarkt te integreren, met name via het onderdeel „vooruitgang” van het Unieprogramma voor werkgelegenheid en sociale innovatie (EaSI).
- (14) In samenwerking met de lidstaten en na raadpleging van de belanghebbenden de naar aanleiding van deze aanbeveling genomen maatregelen evalueert en uiterlijk op 15 februari 2019 verslag bij de Raad uitbrengt over de resultaten van die evaluatie.

Gedaan te Brussel, 15 februari 2016.

Voor de Raad

De voorzitter

M.H.P. VAN DAM

⁽¹⁾ PB L 159 van 28.5.2014, blz. 32.